इत्युक्त्वा चलितः । राज्ञा चिन्तितम् । अयमेकाकी राजपुत्रो मया सूचीभेद्ये तमसि प्रहितः । तदनुचितम् । अहमपि गत्वा निरूपयामि । किमेतदिति । ततो राज्ञापि खड्गमादाय तदनुसरणक्रमेण नगरद्वाराद्बहिर्निर्जगाम । ततो गत्वा वीरवरेण रुदती रूपयौवनसंपन्ना सर्वालंकारभूषिता का चित्स्त्री दृष्टा पृष्टा च । का त्वम् । किमर्थं रोदिषि । स्त्रियोक्तम् । अहमे-
5 तस्य शूद्रकस्य राज्ञो लक्ष्मीः । चिरादेतस्य भुजच्छायायां महता सुखेन विश्रान्ता । देव्या अपराधेन तृतीयदिवसे राजा पञ्चत्वं यास्यति । अहमनाथा भविष्यामि । इदानीं न स्थास्यामीति रोदिमि । वीरवरो ब्रूते । कथं पुनरिहावासो भगवत्याः संभवति । लक्ष्मीरुवाच । यदि त्वमात्मनः पुत्रस्य शक्तिधरस्य द्वात्रिंशल्लक्षणोपेतस्य मस्तकं स्वहस्तेन छित्त्वा भगवत्याः सर्वमङ्गलाया उपहारं करोषि तदा राज्ञा शतायुर्भविष्यति । अहं पुनरत्र सुचिरं
10 सुखेन निवसामि । इत्युक्त्वा सादृश्याभवत् । ततो वीरवरेण स्वगृहं गत्वा निद्रालसा वधूः प्रबोधिता पुत्रश्च । तौ निद्रां परित्यज्योपविष्टौ । वीरवरस्तत्सर्वं लक्ष्मीवचनमुक्तवान् । तच्छ्रुत्वा शक्तिधरः सानन्दं ब्रूते । तात । को ऽधुना विलम्बः । कदापि तावदेवंविधे कर्मण्येतस्य देहस्य विनियोगः श्लाघ्यः । यतः ।

धनानि जीवितं चैव परार्थे प्राज्ञ उत्सृजेत् ।
15 सन्निमित्तं वरं त्यागो विनाशे नियते सति ॥

शक्तिधरस्य माता ब्रूते । अस्मत्कुलोचितं यद्येवं न कर्तव्यं तदा गृहीतराजवर्तनस्य निस्तारः कथं भविष्यति । इत्यालोच्य सर्वे सर्वमङ्गलायतनं गताः । तत्र सर्वमङ्गलां संपूज्य वीरवरो ब्रूते । देवि । प्रसीद । विजयतां शूद्रको महाराजः । गृह्यतामयमुपहारः । इत्युक्त्वा पुत्रस्य शिरश्चिच्छेद । ततो वीरवरश्चिन्तयामास । गृहीतराजवर्तनस्य निस्तारः कृतः । 20 अधुना निष्पुत्रजीवनं विडम्बनम् । इत्यालोच्यात्मनो ऽपि शिरश्चिच्छेद । ततः स्त्रियापि स्वामिनः पुत्रस्य च शोकार्तया तदनुष्ठितम् । एतत्सर्वं श्रुत्वा दृष्ट्वा च राज्ञा साश्चर्यं चिन्तयामास ।

जीवन्ति च म्रियन्ते च मद्विधाः क्षुद्रजन्तवः ।
अनेन सदृशो लोके न भूतो न भविष्यति ॥

एतत्परित्यक्तेन राज्येनापि किं प्रयोजनम् । ततः स्वशिरश्छेत्तुमुल्लासितः खड्गः शूद्रकेणापि । अथ भगवत्या सर्वमङ्गलया प्रत्यक्षभूतया राज्ञा करे धृत उक्तश्च । पुत्र । अलं साहसेन । इदानीं ते राज्यभङ्गो नास्ति । राज्ञा साष्टाङ्गपातं प्रणम्योवाच । देवि । न मे राज्येन 25 जीवितेन श्रिया वा प्रयोजनमस्ति । यदि ममानुकम्पा क्रियते तदा ममायुःशेषेणाप्ययं सदारपुत्रो राजपुत्रो जीवतु । अन्यथाहं यथाप्राप्तां गतिं गच्छामि । भगवत्युवाच । अनेन ते सत्त्वोत्कर्षेण भृत्यवात्सल्येन च सर्वथा संतुष्टास्मि । गच्छ । विजयी भव । अयमपि सपरिवारो राजपुत्रो जीवतु । इत्युक्त्वा देव्यदृश्याभवत् । राज्ञा तां प्रणम्यालक्षितश्चलितः । प्रासादगर्भं गत्वा सुप्तः । वीरवरो ऽपि सपुत्रदारः प्राप्तजीवनः स्वगृहं गतः । अथ पुनर्द्वारस्थो वीरवरो भूपालेन पृष्टः सन्नुवाच । देव । सा रुदती स्त्री मामवलोक्यादृश्याभवत् । न काप्यन्या वार्त्ता विद्यते । तद्वचनमाकर्ण्य संतुष्टो राज्ञा साश्चर्यं चिन्तयामास । कथमयं श्लाघ्यतां